



Tjänsteskrivelse

Datum

2025-12-29

Vår referens

Agnes Löfgren

Utredningssekreterare

agnes.lofgren@malmo.se

Granskning revisionen - Barn i begynnande eller pågående kriminalitet

ASN-2024-11995

Sammanfattning

Under hösten 2024 granskade Malmö stadsrevision arbetsmarknads- och socialnämndens arbete avseende barn som befinner sig i kriminalitet.

Nämnden ska i ett uppföljande yttrande redovisa vilka åtgärder som genomförts under 2025 i enlighet med revisionens rekommendationer.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen välkomnar granskningen som en del i nämndens fortsatta utvecklingsarbete med målgruppen. I ärendet beskrivs vilka åtgärder som vidtagits.

Arbetsmarknads- och socialnämnden föreslås godkänna yttrandet och skicka det till Malmö stadsrevision.

Förslag till beslut

1. Arbetsmarknads- och socialnämnden godkänner yttrande avseende revisionsgranskning om barn i begynnande kriminalitet.
2. Arbetsmarknads- och socialnämnden skickar yttrandet till Malmö stadsrevision.

Beslutsunderlag

- Barn i kriminalitet - fördjupad granskning 2025-01-29
- Förslag till uppföljande yttrande - revisionsgranskning barn i begynnande eller pågående kriminalitet
- G-Tjänsteskrivelse - uppföljande yttrande revisionsgranskning barn i begynnande eller pågående kriminalitet



Beslutsplanering

ASN beredning 2025-02-26

Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2025-03-06

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2025-03-20

ASN beredning 2025-12-30

Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2026-01-08

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2026-01-23

Beslutet skickas till

Stadsrevisionen

Ärendet

Malmö stadsrevision genomförde under hösten 2024 en granskning av arbetsmarknads- och socialnämndens arbete avseende barn som befinner sig i kriminalitet. Den sammanfattande bedömningen var att nämnden inte har ett helt ändamålsenligt arbete avseende de barn som befinner sig i kriminalitet.

Nämnden redovisade i ett första yttrande 2025-03-20 vilka åtgärder som planerades att genomföras, deras förväntade effekt och när de senast skulle vara genomförda (ASN-2024-11995).

Arbetsmarknads- och socialnämnden ska yttra sig vid två tillfällen. Detta ärende avser det uppföljande yttrandet i vilket nämnden ska redovisa vilka åtgärder som har vidtagits under 2025 och redogöra för vilken effekt dessa har haft i verksamheten.

Redovisningen görs separat för respektive rekommendation.

Om granskningen

Syftet med stadsrevisionens granskning var att bedöma om arbetsmarknads- och socialnämnden genom styrning, uppföljning och utvärdering har ett ändamålsenligt arbete avseende de barn som befinner sig i kriminalitet.

Med *ändamålsenligt* arbete avses att det bedrivs i enlighet med lagstiftning, föreskrifter, allmänna råd och kommunfullmäktiges beslut. En rad lagar, föreskrifter med mera identifierades som de krav som ställs på nämnden avseende arbetet med barn i kriminalitet. Dessa fungerade som revisionskriterier.

Syftet med granskningen bröts ned i följande revisionsfrågor:

- Bedriver arbetsmarknads- och socialnämnden en styrning av arbetet avseende de barn som befinner sig i kriminalitet?
- Erbjuds individanpassade insatser för barn i kriminalitet?



- Genomförs uppföljning och utvärdering av insatserna på individnivå och aggregerad nivå?

För samtliga tre frågor bedömde revisionen att nämnden inte helt lever upp till målen. Revisionen beskrev bland annat brister gällande att färdigställa barnavårdsutredningar inom lagstadgad tid som grund för bedömningen samt att nämnden inte har hanterat ett ärende om en försvunnen personakt på ett korrekt sätt. Granskningen lyfte brister vad gäller att erbjuda individanpassade insatser till vissa målgrupper då samtliga barn som tar del av en insats inte bedöms ha samma möjlighet att få sitt stöd- och vårdbehov tillgodosett. Det lyftes även brister vad gäller kötider för att verkställa öppenvårdsinsatser i intern regi.

Utifrån granskningsresultatet lämnade revisionen följande rekommendationer till arbetsmarknads- och socialnämnden:

- Säkerställ att samtliga barnavårdsutredningar avslutas inom lagstadgad tid
- Säkerställ att verkställande av gynnande beslut om öppenvårdsinsatser för barn sker omedelbart
- Säkerställ att inga personakter eller annan dokumentation innehållande sekretessbelagda uppgifter eller personuppgifter försvinner, och om det skulle hända, säkerställ en rättssäker och skyndsam hantering
- Säkerställ att nämnden kan erbjuda insatser till samtliga barn i målgruppen som tillgodoser barnens behov samt att alla barn som har behov av det har likvärdig tillgång till insatserna
- Se över hur familjer kan motiveras att ta emot stöd tidigt och se över möjligheten att sätta in förebyggande insatser i ett tidigare skede
- Utveckla verktyg och rutiner för kartläggning av målgruppens behov, för planering av stöd- och förebyggande insatser
- Se till att det finns verktyg och rutiner för systematisk uppföljning av resultat inom insatserna, för utveckling och förbättring av insatserna
- Säkerställ att alla barn ges utrymme och får komma till tals i uppföljning av insatser



Förvaltningens överväganden

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen välkomnar stadsrevisionens granskning som ett viktigt underlag för att utveckla arbetet med att förebygga och stoppa normbrytande beteende och kriminalitet bland barn och unga i Malmö.

Nedan beskrivs vilka åtgärder förvaltningen har genomfört med anledning av revisionens rekommendationer.

Rekommendation: *Säkerställ att samtliga barnavårdsutredningar avslutas inom lagstadgad tid*

Förvaltningen har under 2025 fortsatt arbetet med att korta ner utredningstiderna för barn och unga. Förvaltningen har arbetat utifrån den handlingsplan som togs fram för 2025. Handlingsplanen revideras inför 2026 både gällande de kortsiktiga och de långsiktiga målen.

Förvaltningens uppföljning visar att antalet utredningar som inte avslutats i tid har fortsatt minska under 2025. Sedan 2022 har det genomsnittliga antalet utredningar som inte avslutats i tid sjunkit från 36 % under 2022 till 26 % under 2024.

Fram till maj 2025 var genomsnittet 22 %. Antalet sena utredningar följs upp årligen inom ramen för det systematiska utvecklingsarbetet genom intern kontroll.

Förvaltningen har etablerat ett arbetssätt för hur avdelningen för utredning inom verksamhetsområde individ och familj kan ta in stöd från andra verksamheter vid situationer där ett särskilt stort behov uppstår.

Arbetssättet har gjort att det finns en färdig struktur som bedöms ha fungerat väl vid de tillfällen under 2025 då sådant behov funnits.

Rekommendation: *Säkerställ att verkställande av gynnande beslut om öppenvårdsinsatser för barn sker omedelbart*

Att insatser kan verkställas så fort som möjligt är en prioriterad fråga för förvaltningen.

Under 2025 har det gått att se att antalet insatser för barn och unga som inte har verkställts omedelbart har minskat. I samband med rapporteringen av ej verkställda beslut, senast på nämndsammanträdet den 20 november 2025, får nämnden kontinuerliga rapporter om antalet insatser som inte har verkställts och vad som ligger till grund för det.

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att barn och unga inte ska behöva vänta på att insatser startar. I de fall där det av olika skäl inte går att påbörja insatsen omedelbart erbjuder förvaltningen kompensatoriska insatser till dess att den huvudsakliga insatsen kan påbörjas. Kompensatoriska insatser är något som IVO godkänt som substitut när det inte är möjligt att påbörja insatsen direkt.



Eftersom förvaltningen tidigare identifierat att det förekommit att vissa insatser inte kunnat påbörjas i tid i samband med sommarens semesterperiod har förvaltningen under 2025 förstärkt planeringen kring bemanning i samband med semestern.

Det har gjort att det under sommaren 2025 har varit färre insatser som inte startat i tid än tidigare år. Förvaltningen kommer ta arbetssättet med sig framåt.

Rekommendation: *Säkerställ att inga personakter eller annan dokumentation innehållande sekretessbelagda uppgifter eller personuppgifter försvinner, och om det skulle hända, säkerställ en rättssäker och skyndsam hantering*

Förvaltningen ser mycket allvarligt på att en personakt inte kunde lokaliseras. För att minimera risken för att det inträffar har förvaltningen arbetat med nedanstående åtgärder.

Implementering av ett centralarkiv för personakter sker sedan ungefär två år tillbaka. Syftet är att samla samtliga avslutade personakter i ett och samma arkiv. Personakterna har tidigare varit uppdelade i 17 olika arkivlokaler, på fem olika adresser. Arkivlokalerna på tre av fem adresser har flyttats och de två kvarvarande planeras att flyttas till centralarkivet under 2026.

I samband med flytt av arkivmaterial till centralarkivet, som sker successivt, kontrolleras varje akt för att säkerställa att varje omslag är korrekt ifyllt samt att ingen akt råkat placerats i en annan akts omslag. Det var genom detta arbetssätt som den aktuella akten återfanns. Samtliga akter fortsätter att kontrolleras vid varje leverans till centralarkivet som sker en gång i veckan.

Arbetet med att ta fram gemensamma rutiner för centralarkivet och stödmaterial för hantering av misstänkt förlorade akter är nästan slutfört. Tidigare har de fem olika arkiven haft egna arbetssätt som nu ska bli ett gemensamt.

Arbetet med att se över möjligheten att effektivisera digitaliseringen av handlingar hemmahörande i personakten är fortsatt pågående, parallellt med införandet av centralarkiv.

Inom ramen för internkontrollplan 2026, som behandlas av arbetsmarknads- och socialnämnden den 23 januari 2026, granskas styr- och stöddokument för arkivhantering.

Granskningen syftar till att bedöma om befintliga styr- och stöddokument för arkivhantering är tillräckliga för att säkerställa en korrekt hantering av personakter. Granskningen återrapporeras till nämnden i januari 2027.



Rekommendation: *Säkerställ att nämnden kan erbjuda insatser till samtliga barn i målgruppen som tillgodoser barnens behov samt att alla barn som har behov av det har likvärdig tillgång till insatserna*

Att kunna ge stöd till alla utifrån deras individuella behov och förutsättningar är prioriterat för förvaltningen.

För att bredda utbudet av insatser erbjuder förvaltningen sedan hösten 2024 insatsen SNAP (*Stop now and plan*). Insatsen är ett manualbaserat program riktat till barn och unga med normbrytande beteende. Metoden är evidensbaserad och syftar till att minska risken för framtida antisociala beteenden.

Under 2025 har arbetet med de sociala insatsgrupperna utvecklats och förstärkts. Förvaltningen har även gjort en tydligare differentiering gällande insatserna Lyftet och Flexet.

Inom ramen för Flexet får ungdomar med normbrytande – eller socialt nedbrytande beteenden såsom begynnande kriminalitet insatser, där en kombination med familjebehandling kan ges vid behov.

Insatser till ungdomar med en uttalad problematik ges inom ramen för Lyftet.

Förvaltningen arbetar med att införa RBM-modellen (risk, behov, mottaglighet) inom exempelvis insatsen Lyftet. Modellen, som är kunskapsbaserad, bidrar till en större systematik för arbetet med att bedöma behov och mottaglighet hos barn och unga i behov av insatser.

För att motverka försämrade skolresultat på grund av upprepade placeringar och bristande kontinuitet i skolgång, vilket kan leda till ökad utsatthet, fortsätter förvaltningen arbeta med projekten skolsamordnare och obruten skolgång till augusti 2026.

Arbetet som förvaltningen har genomfört för att samla in synpunkter och kunskap från verksamheterna, olika delar av civilsamhället och Malmöbor har under 2025 sammanställts till en rapport med insikter och analyser gällande förvaltningens nuläge i förhållande till den nya socialtjänstlagen.

Rapporten och den barnkonsekvensanalys som genomförts och presenterats under 2025 kommer ligga till grund för det fortsatta arbetet och för förvaltningens verksamhetsplanering för 2026.

Rekommendation: *Se över hur familjer kan motiveras att ta emot stöd tidigt och se över möjligheten att sätta in förebyggande insatser i ett tidigare skede*

Förvaltningen strävar alltid efter att kunna sätta in insatser så tidigt som möjligt. Ju tidigare insatser kan påbörjas desto större är chanserna att vända en negativ utveckling.



För att göra det har förvaltningen under 2025 stärkt upp arbetet med ett antal arbetssätt.

För att familjer ska känna sig mer delaktiga i utredningar och insatser och få en mer ändamålsenlig vård har förvaltningen under 2025 utökat arbetet med Signs of safety i barn- och ungdomsvården. Förvaltningen kommer fortsätta att utöka antalet tjänster inom ramen för arbetet under 2026.

Sedan den nya socialtjänstlagen trädde i kraft 1 juli 2025 har möjligheten till insatser utan behovsprövning introducerats. Nämnden har vid sammanträde i juni 2025 beslutat om vilka insatser som kommer kunna ges utan behovsprövning (ASN-2025-8440).

Arbetet med dialogsocionomer fortsätter och har nu blivit ett permanent arbetssätt för förvaltningen. Det har visat sig vara ett viktigt arbetssätt för att nå ut till personer som annars har låg kunskap om, och tillit till, socialtjänsten.

Under 2025 har ytterligare skolor involverats i SSPF (skola, socialtjänst, polis, fritids). I slutet på året har totalt 48 högstadier ett etablerat SSPF-samarbete. Vidare har förvaltningen utökat antalet skolsociala team. Idag finns åtta skolsociala team riktade mot grundskolor och tre skolsociala team riktade mot gymnasier.

Arbetet med Trygga barnet har fortsatt växa och bidrar till att tidigt upptäcka barn som befinner sig i början av en ogynnsam utveckling med risk för framtida normbrytande beteende och utanförskap. Idag finns Trygga barnet etablerat på samtliga kommunala förskolor.

Det planeras vidare för att implementeras inom samtliga kommunala grundskolor till 2027. Även arbetet med förskolesocionomer fortsätter och utvecklas i samarbete med förskoleförvaltningen.

För att göra det lättare för föräldrar att hitta till de föräldrautbildningar som förvaltningen erbjuder kommer förvaltningen under 2026 att lansera en internetbaserad plattform där utbildningar är lätt tillgängliga.

Rekommendation: *Utveckla verktyg och rutiner för kartläggning av målgruppens behov, för planering av stöd- och förebyggande insatser*

Förvaltningen instämmer i vikten av att kunna kartlägga målgruppens behov för att förbättra planering av stöd- och förebyggande insatser.

För att stärka förvaltningens förmåga att kartlägga målgruppens behov har förvaltningen under 2025 bland annat tagit fram nya orsakskoder i verksamhetssystemet Lifecare. De nya orsakskoderna ger bättre förutsättningar för att ta fram statistik på aggregerad nivå i verksamhetssystemet. Det innebär att det på ett tydligare sätt utifrån verksamhetsstatistiken går att se vilka behov som finns bland de brukare som beviljas insatser av förvaltningen.



Förvaltningen planerar för att de nya orsakskoderna ska införas i systemet från den 1 januari 2026.

Vidare har förvaltningen arbetet med att implementera bedömningsinstrumentet ESTER (Evidensbaserad strukturerad bedömning av risk och skyddsfaktorer). Instrumentet är en standardiserad bedömningsmetod gentemot barn och unga med normbrytande beteende eller som befinner sig i riskzonen för normbrytande beteende. Instrumentet bidrar till att göra det enklare och tydligare för medarbetare att genomföra bedömningar av barn och unga i den aktuella målgruppen.

Förvaltningen har medverkat i Nationell uppföljning av socialtjänstens omställning (NUSO), ett forskningsprojekt i samarbete mellan SKR och Karlstad universitet, där drygt 130 kommuner ingår.

Den tredje delrapporten ska delges förvaltningen under våren 2026. Det kommer ge ett förbättrat underlag för att kunna jämföra med andra kommuner.

Förvaltningen inväntar även den nya lagen om ett socialtjänstdataregister som införs under 2026 där alla kommuner ska registrera vissa uppgifter i individärenden på ett enhetligt sätt. Förvaltningen vill säkerställa att arbetet med data och statistik går i linje med de kommande nationella kraven.

Rekommendation: *Se till att det finns verktyg och rutiner för systematisk uppföljning av resultat inom insatserna, för utveckling och förbättring av insatserna*

Att på aggregerad nivå kunna följa upp resultatet av individuella insatser är viktigt och förvaltningen välkomnar att revisionen lyfter utmaningarna med hur det går att förbättra uppföljningsarbetet.

Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att stärka förmågan att följa upp resultatet av insatser på både individ- och gruppnivå. Samtliga av förvaltningens insatser inom området individ och familj ska följas upp, även de som inte kräver biståndsbeslut.

Under 2025 har förvaltningens FoU-koordinatorer genomfört en studiecirkel med planeringssekreterare inom verksamhetsområde individ och familj med syftet att öka kompetensen inom uppföljning och utvärdering. Arbetet med studiecirkeln kommer fortsätta under 2026.

Som beskrevs i det första yttrandet har förvaltningen börjat arbeta med Journal Digital som verksamhetssystem för de verksamheterna som bedrivs i egen regi. Verksamhetssystemet ger bättre möjligheter att ta ut statistik från individärenden än tidigare verksamhetssystem. För att ta fram aggregerad statistik krävs dock att det går ytterligare tid innan det statistiska underlaget är tillräckligt för att göra adekvata analyser.

Som beskrivs tidigare i ärendet arbetar förvaltningen med att införa bedömnings- och uppföljningsverktyget ESTER (Evidensbaserad strukturerad bedömning av risk och



skyddsfaktorer) och RBM-modellen (risk, behov, mottaglighet) vilka förväntas bidra till att verksamheten kan följa upp insatsernas effekt på ett bättre sätt.

Rekommendation: *Säkerställ att alla barn ges utrymme och får komma till tals i uppföljning av insatser*

Att barn ges möjlighet att delta och får komma till tals i utredningar och insatser är av stor vikt för förvaltningen. I kärnprocessen för barn och unga framgår att barnet ska få komma till tals om barnet önskar och det bedöms lämpligt. I arbetet med att förbättra uppföljning av insatserna stärks även barnets möjlighet att få sina synpunkter hörda. Att säkerställa att barnet får komma till tals vid uppföljning av insats är något som förvaltningen arbetar kontinuerligt med.

Arbetet med *Min soc*, där barn och ungas (13-17 år) upplevelser av mötet med socialtjänsten samlats in, har fortsatt och lett till en rad korrigeringar av arbetssätt för att göra socialtjänsten mer tillgänglig för barn och unga. Bland annat har kallelser ändrats och mindre korrigeringar gjorts kring hur avslutssamtal hålls och hur kontakten sköts med den enskilde mellan möten.

Arbetet har varit positivt och det kommer under 2026 genomföras ett likadant arbete med ett utforskande perspektiv gällande barn under 13 år och deras upplevelser av kontakten med socialtjänsten. Detta i syftet att identifiera förbättringar i kontakten med barn.

Avdelningen för utredning inom verksamhetsområde individ och familj har under 2025 fortsatt arbeta med den enkät som erbjuds till alla barn mellan 6 och 17 år (även 5 år och yngre utifrån mognad) i slutfasen av utredningar (barnenkäten). Enkäten är anonym och frivillig att delta i. Arbetet med enkäten bidrar till ett kontinuerligt underlag gällande barn och ungas upplevelser av socialtjänsten och är ett värdefullt verktyg i avdelningens verksamhetsutveckling.

Ungdomar 13–20 år ingår i den nationella brukarundersökningen inom individ- och familjeomsorg. Förvaltningens verksamheter har under 2025 arbetat med analyser av deras respektive resultat i undersökningen från 2024. Åtgärder som genomförs utifrån resultatet kommer presenteras på en övergripande nivå i kvalitetsberättelsen för 2025 på arbetsmarknads- och socialnämndens sammanträde i februari 2026.

Som beskrivs tidigare i ärendet har förvaltningen under 2025 utökat arbetet med Signs of safety i barn- och ungdomsvården. Arbetet syftar bland annat till att familjer ska känna sig mer delaktiga i utredningar och insatser. Förvaltningen kommer fortsätta att utöka antalet tjänster inom ramen för arbetet under 2026.

Arbetsmarknads- och socialnämnden föreslås godkänna yttrandet och skicka det till stadsrevisionen.

Ansvariga

Daniel Mattsson Enhetschef



Truls Hallin Avdelningschef
Britt-Marie Pettersson Förvaltningschef